

dselect Dokumentacija za početnike

© Stéphane Bortzmeyer <bortzmeyer@debian.org>

Sažetak

Ovaj dokument sadrži kratki uvod za početnike u dselectu, konzolnom sučelju za rukovanje Debian paketima. On se nadovezuje na Instalacijski priručnik za Debian GNU/Linux 3.0 (<http://www.debian.org/releases/stable/installmanual>).

Sadržaj

1	Uvod	1
2	Nakon što se dselect pokrene	3
2.1	“Access”	3
2.2	“Update”	6
2.3	“Select”	6
2.4	“Install”	10
2.5	“Configure”	10
2.6	“Remove”	11
2.7	“Quit”	11
3	Nekoliko naputaka kao zaključak	13
4	Rječnik	15
A	Pogovor prijevodu	17

Poglavlje 1

Uvod

Ova datoteka dokumentira `dselect` za nove korisnike i pokušava pomoći u uspješnom instaliranju Debiana. Ne pokušava objasniti baš sve, pa kada se prvi put sretnete s `dselectom`, prođite kroz zaslone pomoći.

`dselect` se koristi za odabiranje paketa koje želite instalirati (trenutno u Debianu 3.0 postoji oko 8710 paketa). Bit će pokrenut tokom instalacije i vrlo je moćna, te ponešto složena stvar koja se može koristiti dobro ili zlo; toplo se preporuča određena količina prethodnog znanja. Nemarno korištenje `dselecta` vam može gadno unerediti sustav.

`dselect` će vas provesti kroz postupak instalacije paketa ovako:

- Izaberite metodu pristupa.
- Obnovite popis dostupnih paketa, ako je moguće.
- Odredite pakete koje želite na svom sustavu.
- Instalirajte i nadogradite željene pakete.
- Konfigurirajte sve pakete koji nisu konfigurirani.
- Uklonite neželjeni softver.

Svaki uspješno završeni korak vas vodi k sljedećem. Prođite kroz njih po redu i bez preskakanja.

Tu i tamo u ovom dokumentu govorimo o pokretanju još jedne ljuske. Linux u svako vrijeme nudi 6 konzolnih sesija ili ljuski. Možete se prebacivati između njih pritiskom na *lijevi Alt-F1* do *lijevi Alt-F6*, nakon čega se možete logirati u novu ljusku i nastaviti dalje. Instalacijski postupak koristi prvu konzolu (iliti `tty1`), pa kada mu se želite vratiti, pritisnite *lijevi Alt-F1*.

Poglavlje 2

Nakon što se dselect pokrene

Kada uđete u dselect, ponudit će vam se ovi izbori:

```
Debian Linux 'dselect' package handling frontend.
```

0. [A]ccess Choose the access method to use.
1. [U]pdate Update list of available packages, if possible.
2. [S]elect Request which packages you want on your system.
3. [I]nstall Install and upgrade wanted packages.
4. [C]onfig Configure any packages that are unconfigured.
5. [R]emove Remove unwanted software.
6. [Q]uit Quit dselect.

Pogledajmo ih поближе jednog po jednog.

2.1 "Access"

U ovom zaslonu određujete pristup:

```
dselect - list of access methods
  Abbrev.      Description
  cdrom        Install from a CD-ROM.
* multi_cd     Install from a CD-ROM set.
  nfs          Install from an NFS server (not yet mounted).
  multi_nfs    Install from an NFS server (using the CD-ROM set) (not yet m
  harddisk     Install from a hard disk partition (not yet mounted).
  mounted      Install from a filesystem which is already mounted.
  multi_mount  Install from a mounted partition with changing contents.
  floppy       Install from a pile of floppy disks.
  apt          APT Acquisition [file,http,ftp]
```

Ovdje ćemo `dselectu` objasniti gdje se naši paketi nalaze. Zanimarite poredak u kojemu su metode navedene. Vrlo je važno da za instalaciju odaberete pravu metodu. Možda ćete vidjeti još nekoliko metoda, ili neke nećete vidjeti, ili će popis biti drukčije poredan; jednostavno ne brinite o tome. Sljedeći popis opisuje razne metode.

multi_cd Prilično velika i moćna, ova složena metoda je preporučeni način instaliranja novije verzije Debiana sa višestrukih binarnih CD-a. Svaki od tih CD-a bi trebao sadržavati informacije o paketima smještenima na njemu i na svim prethodnim CD-ima (u datoteci `Packages.cd`). Kada prvi put odaberete ovu metodu, provjerite da CD-ROM koji ćete koristiti nije montiran. Stavite zadnji *binarni* CD iz seta u pogon i odgovorite na postavljena pitanja:

- Lokacija CD-ROM pogona
- Potvrda da koristite multi-cd set
- Lokacija Debian distribucije na disku/ovima

Možda lokacija/e `Packages` datoteke/a

Kada jednom obnovite popis dostupnih paketa i odaberete koje ćete instalirati, multi-cd metoda odstupa od uobičajene procedure. Morat ćete pokrenuti korak "Install" za svaki od CD-a. Nažalost, zbog ograničenja `dselecta`, neće vas moći pitati za novi disk nakon svake faze; sa svakim diskom treba ovako postupiti:

- Ubacite CD u svoj CD-ROM pogon.
- U glavnom izborniku `dselecta` odaberite "Install".
- Pričekajte dok `dpkg` završi instaliranje s tog CD-a. (Možda će prijaviti uspješnu instalaciju ili instalacijske greške. Za sada se nemojte brinuti o tome.)
- Pritisnite [Return] za povratak u glavni izbornik `dselecta`.
- Ponovite sve ovo za svaki sljedeći CD iz seta...

Može biti potrebno pokrenuti instalacijski korak više puta kako bi se udovoljilo poretku instalacije paketa – neki paketi instalirani rano mogu zahtijevati kasnije pakete prije nego se ispravno konfiguriraju.

Pokretanje koraka "Configure" se preporuča kako bi se riješili problemi s paketima koji su možda završili u takvom stanju.

multi_nfs, multi_mount Ove su vrlo slične gorenavedenoj multi-cd metodi, uz varijacije na temu što se tiče kopiranja s mijenjanjem medija, primjerice ako instalirate s multi-cd seta izvezenog NFS-om s CD-ROM pogona drugog stroja.

apt Jedna od najboljih opcija za instalaciju s lokalnog mirrora Debian arhive ili preko mreže. Ova metoda koristi "apt", sustav za potpunu analizu zavisnosti i poretka, pa će najvjerojatnije pakete instalirati u optimalnom poretku.

Podేశavanje ove metode je jednostavno; možete odabrati bilo koji broj različitih lokacija, miješajući i nadopunjavajući `file:` URL-ove (lokalni diskovi ili diskovi montirani NFS-om), `http:` URL-ove i `ftp:` URL-ove. Međutim, obratite pažnju na to da HTTP i FTP opcije ne podržavaju proxye s lokalnom autentifikacijom.

Ako imate proxy poslužitelj za `http` ili `ftp` (ili oboje), svakako postavite varijablu okružja `http_proxy` odnosno `ftp_proxy`. Postavite ih iz ljuške prije pokretanja `dselecta`, tj.:

```
# export http_proxy=http://gateway:3128/  
# dselect
```

floppy Udovoljava ljudima bez CD-ROM-a ili mrežnog pristupa. Ne preporuča se kao način instaliranja ako koristite diskete tradicionalne veličine, ali će možda raditi bolje na LS/120 ili Zip pogonima. Odredite lokaciju svog disketnog pogona, a zatim ubacujte diskete. Prva bi trebala sadržavati Packages datoteku. Ova metoda je spora i može biti nepouzdana zbog grešaka na mediju.

nfs **NEPREPORUČENA METODA – umjesto nje koristite `apt` ili `multi_nfs`. Isprobajte samo ako sve ostalo ne uspije.**

Ovo je jednostavna instalacijska metoda, s jednostavnim zahtjevima: dajte joj adresu NFS poslužitelja, lokaciju Debian distribucije na njemu i (možda) Packages datoteke/a. Zatim će `dselect` po redu instalirati razne odjeljke sa poslužitelja. Sporo, ali jednostavno; ne koristi pravilan poredak, pa ćete kroz korak “Configure” morati proći mnogo puta. Očito prikladna samo za instalaciju zasnovanu na NFS-u.

harddisk **NEPREPORUČENA METODA – umjesto nje koristite `apt` ili `multi_mount`. Isprobajte samo ako sve ostalo ne uspije.**

Navedite blok uređaj particije tvrdog diska, te, kao i obično, lokacije Debian datoteka na toj particiji. Spora i jednostavna. Ne koristi pravilan poredak, pa ćete kroz korak “Configure” morati proći mnogo puta. Ne preporuča se jer metoda “`apt`” podržava sve te mogućnosti, a uz to i pravilan poredak.

mounted **NEPREPORUČENA METODA – umjesto nje koristite `apt` ili `multi_mount`. Isprobajte samo ako sve ostalo ne uspije.**

Jednostavno navedite lokaciju/e Debian datoteka na svom datotečnom sustavu. Možda najjednostavnija metoda, ali spora. Ne koristi pravilan poredak, pa ćete kroz korak “Configure” morati proći mnogo puta.

cdrom **NEPREPORUČENA METODA – umjesto nje koristite `multi_cd`. Ova metoda jednostavno ne radi s novijim Debianovim CD-ima.**

Napravljena za instalacije s jednog CD-a, ova jednostavna metoda će vas pitati za lokaciju vašeg CD-ROM pogona, lokaciju Debian distribucije na tom disku i zatim (ako je potrebno) lokaciju/e Packages datoteke/a na disku. Jednostavna, ali prilično spora. Ne koristi pravilan poredak, pa ćete kroz korak “Configure” morati proći mnogo puta. Ne preporuča se jer podrazumijeva da je distribucija na jednom CD-ROM-u, što više nije istina. Umjesto nje koristite metodu “`multi_cd`”.

Ako naidete na bilo kakve probleme – možda Linux ne vidi vaš CD-ROM, vaše NFS montiranje ne radi, ili ste zaboravili na kojoj se particiji nalaze paketi – imate nekoliko mogućnosti:

- Pokrenite još jednu ljušku. Riješite problem, a zatim se vratite u glavnu ljušku.

- Izadite iz `dselecta` i pokrenite ga opet kasnije. Možda ćete čak morati ugasiti računalo kako bi riješili neki problem. To je uglavnom u redu, no kada se vratite do `dselecta`, pokrenite ga kao `root`. Nakon prvog puta se neće pokrenuti automatski.

Nakon što izaberete metodu pristupa, `dselect` će vas pitati za točnu lokaciju paketa. Ako ju ne upišete točno prvi put, pritisnite `Control-C` i vratite se na korak "Access".

Kada završite, bit ćete vraćeni u glavni zaslon.

2.2 "Update"

`dselect` će pročitati `Packages` ili `Packages.gz` datoteke iz arhive i stvoriti bazu podataka o svim dostupnim paketima na vašem sustavu. Prijenos i obrada datoteka može potrajati.

2.3 "Select"

Držite se – sve se zbiva ovdje. Cilj vježbe je odabrati baš one pakete koje želite instalirati.

Pritisnite `Enter`. Ako imate spor stroj, budite svjesni da će se zaslon isprazniti i možda ostati prazan do 15 sekundi, pa nemojte odmah početi mlatiti po tipkama.

Prva stvar koju ćete vidjeti je prva stranica `Help` datoteke. Do ove pomoći možete doći pritiskom na `?` u bilo kojem dijelu koraka "Select", a sljedeće stranice možete vidjeti pritiskom na tipku `.` (točka).

Prije nego se udubite, obratite pažnju na ove napomene:

- Za izlazak iz zaslona "Select", nakon što su svi odabiri gotovi, pritisnite `Enter`. Ako s vašim izborom nema problema, bit ćete vraćeni u glavni zaslon. Inače će vam biti ponuđeno rješenje tog problema. Kada budete zadovoljni s ponuđenim zaslonom, pritisnite `Enter` za izlaz.
- Problemi su prilično uobičajeni i možete ih očekivati. Ako odaberete paket *A*, a taj paket za rad zahtijeva paket *B*, `dselect` će vas upozoriti o problemu i najvjerojatnije predložiti rješenje. Ako paket *A* konfliktira s paketom *B* (tj. ako su međusobno isključivi), bit ćete upitani koji od njih želite.

Pogledajmo prva dva reda "Select" zaslona.

```
dselect - main package listing (avail., priority)          mark:+/=-/verbose
EIOM Pri Section Package      Inst.ver   Avail.ver  Description
```

Ovo zaglavlje nas podsjeća na neke posebne tipke:

- + Odabire paket za instalaciju.
- = Paket stavlja na čekanje – korisno za potrgane pakete. Možete reinstalirati stariju verziju i staviti ju na čekanje dok očekujete pojavljivanje novije verzije.
- **Uklanja paket.**
 - _ Uklanja paket i njegove konfiguracijske datoteke.
 - i, I** Mijenja/prolazi kroz prikaze informacija.
 - o, O** Prolazi kroz opcije razvrstavanja.
 - v, V** Isključuje/uključuje rječitost. Ovu tipku možete koristiti za otkrivanje značenja slova EIOM u drugom redu, ali, bez obzira na to, tu ću navesti sažetak. (Obratite pažnju na prilično različito djelovanje velikih i malih slova.)

Zastavica	Značenje	Moguće vrijednosti
E	Greška	razmak, R, I
I	Instalirano stanje	razmak, *, -, U, C, I
O	Stara oznaka	*, -, =, _, n
M	Oznaka	*, -, =, _, n

Radije nego da sve to objašnjavam ovdje, upućujem vas na Help zaslone gdje je sve pokazano. Ipak, jedan primjer.

Ušli ste u `dselect` i vidite ovakav red:

```

EIOM Pri  Section  Package  Description
** Opt   misc     loadlin  a loader (running under DOS) for LINUX kernel

```

To govori kako je `loadlin` odabran kad ste zadnji put pokrenuli `dselect`, te da je još uvijek odabran, ali nije instaliran. Zašto ne? Odgovor mora biti da paket `loadlin` fizički nije dostupan. Nedostaje vašoj arhivi.

Informacije pomoću kojih `dselect` instalira sve potrebne pakete su zakopane u samim paketima. Ništa na ovom svijetu nije savršeno i ponekad se dogodi da zavisnosti ugrađene u paketima nisu točne, uz posljedicu da `dselect` jednostavno ne može riješiti situaciju. Korisnik može zadobiti kontrolu naredbama `Q` i `X`, dostupnima u zaslonu "Select".

Q Prisiljava `dselect` da zanemari ugrađene zavisnosti i učini ono što ste odredili. Dakako, ishod je na vašu odgovornost.

X Koristite `X` ako se potpuno izgubite. To vraća stvari u prethodno stanje i izlazi.

Tipke koje vam pomažu da se *ne izgubite* (!) su `R`, `U` i `D`.

R Otkazuje sve odabire na trenutnoj razini. Ne utječe na odabire iz prethodne razine.

U Ako je dselect predložio promjene, a vi ste učinili daljnje promjene, U će vratiti odabir dselecta.

D Uklanja odabire dselecta ostavljajući samo vaše odabire.

Slijedi primjer. Paket `boot-floppies` (znam, nije primjer za početnike, ali izabran je jer ima puno zavisnosti) zavisi o ovim paketima:

- `libc6-pic`
- `slang1-pic`
- `sysutils`
- `makedev`
- `newt0.25`
- `newt0.25-dev`
- `popt`
- `zlib1g`
- `zlib1g-dev`
- `recode`

Osoba koja održava `boot-floppies` također misli da bi trebalo instalirati sljedeće pakete. No oni nisu nužni:

- `lynx`
- `debiandoc-sgml`
- `unzip`

Dakle, kada odaberem `boot-floppies`, dobijem ovaj zaslon:

```
dselect - recursive package listing mark:                +/=/- verbose:v help:?
EIOM Pri Section Package Description

dselect - recursive package listing                mark:+/=/- verbos
EIOM Pri Section Package      Description
** Opt admin    boot-floppie Scripts to create the Debian installation flopp
_* Opt devel    newt0.25-dev Developer's toolkit for newt windowing library
_* Opt devel    slang1-dev  The S-Lang programming library, development ve
_* Opt devel    slang1-pic  The S-Lang programming library, shared library
```

(Mogu se pojaviti ili izostati i drugi paketi, ovisno o tome što se već nalazi na vašem sustavu.)
Primijetiti ćete da su svi zahtijevani paketi već odabrani za mene.

Tipka *R* stvari vraća u početno stanje.

```
dselect - recursive package listing mark:          +/=/- verbose:v help:?
EIOM Pri Section Package Description

dselect - recursive package listing                mark:+/=/- verbos
EIOM Pri Section  Package      Description
__ Opt admin      boot-floppie Scripts to create the Debian installation flopp
__ Opt devel      newt0.25-dev Developer's toolkit for newt windowing library
__ Opt devel      slang1-dev   The S-Lang programming library, development ve
__ Opt devel      slang1-pic   The S-Lang programming library, shared library
```

Da ste sada odlučili kako ne želite boot-floppies, samo biste pritisnuli *Enter*.

Tipka *D* vraća moj prvotni izbor:

```
dselect - recursive package listing mark:          +/=/- verbose:v help:?
EIOM Pri Section Package Description

dselect - recursive package listing                mark:+/=/- verbos
EIOM Pri Section  Package      Description
_* Opt admin      boot-floppie Scripts to create the Debian installation flopp
__ Opt devel      newt0.25-dev Developer's toolkit for newt windowing library
__ Opt devel      slang1-dev   The S-Lang programming library, development ve
__ Opt devel      slang1-pic   The S-Lang programming library, shared library
```

Tipka *U* vraća odabir dselecta:

```
dselect - recursive package listing mark:          +/=/- verbose:v help:?
EIOM Pri Section Package Description

dselect - recursive package listing                mark:+/=/- verbos
EIOM Pri Section  Package      Description
_* Opt admin      boot-floppie Scripts to create the Debian installation flopp
_* Opt devel      newt0.25-dev Developer's toolkit for newt windowing library
_* Opt devel      slang1-dev   The S-Lang programming library, development ve
_* Opt devel      slang1-pic   The S-Lang programming library, shared library
```

Preporučam vam da za sada ostavite već odabrano – imat ćete obilje prilika za kasnije dodavanje.

Što god odlučili, pritisnite *Enter* za prihvaćanje i povratak u glavni zaslon. Ako to urodi neriješenim problemima, odmah ćete biti vraćeni u još jedan zaslon za rješavanje problema.

Prema tome, tipke *R*, *U* i *D* su vrlo korisne u što-bi-bilo-kad-bi-bilo situacijama. Možete po volji eksperimentirati, sve poništiti, pa početi ispočetka. *Nemojte* na njih gledati kao da su u staklenoj kutiji s natpisom "Razbij u hitnom slučaju".

Nakon što ste završili s odabirom u "Select" zaslonu, pritisnite *I* za veći prozor, *t* za vraćanje na početak, a zatim tipkom *Page-Down* brzo pregledajte učinjeno. Tako možete provjeriti rezultate svoga rada i uočiti očigledne greške. Neki ljudi su deselektirali cijele grupe paketa greškom i nisu to primijetili sve dok nije bilo prekasno. `dselect` je *vrlo* moćan alat – nemojte ga krivo koristiti.

Sada biste se trebali nalaziti u ovakvoj situaciji:

kategoriya paketa	stanje
required	svi odabrani
important	svi odabrani
standard	uglavnom odabrani
optional	uglavnom nisu odabrani
extra	uglavnom nisu odabrani

Zadovoljni? Pritisnite *Enter* za izlazak iz koraka "Select". Ako želite, kasnije se možete vratiti i opet pokrenuti "Select".

2.4 "Install"

`dselect` prolazi kroz cijeli skup od 8710 paketa i instalira odabrane. Za to vrijeme očekujte pitanja o raznim odlukama. Često je korisno prebaciti se u drugu ljsku kako biste, recimo, usporedili staru i novu konfiguraciju. Ako se stara datoteka zove `conf.modules`, nova će biti `conf.modules.dpkg-new`.

Poruke prolaze relativno hitro na brzom stroju. Možete ih zaustaviti/pustiti pomoću *Control-s/Control-q*, a na kraju ćete dobiti popis svih neinstaliranih paketa. Ako želite zapisati sve što se događa, koristite uobičajene mogućnosti Unixa, kao što je `tee` ili `script`

Može se dogoditi da se paket ne instalira jer zavisi o nekom drugom paketu koji je određen za instalaciju, ali nije još instaliran. Odgovor na to je ponovo pokrenuti "Install". Poznati su slučajevi u kojima ga se moralo pokrenuti 4 puta prije nego je sve bilo kako treba. Sve ovisi o vašoj metodi pristupanja paketima.

2.5 "Configure"

Većina paketa je konfigurirana u 3. koraku, ali sve što je preostalo se može konfigurirati ovdje.

2.6 “Remove”

Uklanja pakete koji su instalirani, ali više nisu potrebni.

2.7 “Quit”

U ovom trenutku preporučam pokretanje `/etc/cron.daily/find` pošto na sustavu imate puno novih datoteka. Onda možete koristiti `locate` za traženje bilo koje datoteke.

Poglavlje 3

Nekoliko naputaka kao zaključak

Kada instalacijski postupak za vas pokrene `dselect`, nedvojbeno ćete željeti dobiti radeći Debian što je prije moguće. Pa, pripremite se na više-manje sat vremena učenja dok se ne snađete i sve shvatite. Kada prvi put uđete u "Select" zaslon, nemojte NIŠTA odabirati – samo pritisnite *Enter* i pogledajte probleme sa zavisnostima. Pokušajte ih srediti. Ako se nađete natrag u glavnom zaslonu, opet pokrenite "Select" na stranici 6.

Približnu veličinu paketa možete vidjeti dvostrukim pritiskom na *i* i traženjem broja "Size". To je veličina sažetog paketa, pa će otpakirane datoteke biti puno veće (pogledajte "Installed-Size" kako biste saznali njihovu veličinu u kilobajtima).

Instaliranje novog Debian sustava je složena stvar, ali `dselect` to može za vas učiniti vrlo lako. Stoga odvojite vrijeme za upoznavanje s njim. Čitajte zaslone pomoći i eksperimentirajte s *i*, *I*, *o* i *O*. Koristite tipku *R*. Sve je tu, no na vama je da to učinkovito iskoristite.

Poglavlje 4

Rječnik

Sljedeći pojmovi će vam biti korisni u ovom dokumentu i općenito kada govorite o Debianu.

Paket (package) Datoteka koja sadrži sve što je potrebno za instaliranje, deinstaliranje i pokretanje pojedinog programa.

Program koji se brine o paketima je `dpkg`. `dselect` je sučelje za `dpkg`. Iskusni korisnici često za instaliranje i uklanjanje paketa koriste `dpkg`.

Imena paketa Sva su imena paketa u obliku *xxxxxxxxxx.deb*.

Evo primjera imena paketa:

- `efax_08a-1.deb`
- `lrzsz_0.12b-1.deb`
- `mgetty_0.99.2-6.deb`
- `minicom_1.75-1.deb`
- `term_2.3.5-5.deb`
- `uucp_1.06.1-2.deb`
- `uutraf_1.1-1.deb`
- `xringd_1.10-2.deb`
- `xtel_3.1-2.deb`

Dodatak A

Pogovor prijevodu

Ovaj prijevod trenutno održava Matej Vela, <mvela@public.srce.hr>.

Ako imate komentara ili možete pomoći u prevođenju, slobodno mi se obratite.